

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Regimine Ecclesiae Episcopalis In Octo Libros Distributus

Antonelli, Giovanni Carlo

Velitris, 1650

De Periurio. Cap. XXVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11401

ambæ principaliter motæ: hoc enim casu præponitur criminalis tamquam maior, & superseditur in civili l. fin. C. de ord. Iudic. glos. cõmuniter recepta in l. damus ver. questione civili C. ad l. Corn. de fals.

Observat tamen Grammat: d: dec. 60. numer. 24. quod in Regno per Regiam Pragmaticam non obstante accusatione falsi contra testes, & partem proceditur in causa civili ad ulteriora, etiam usque ad sententiam inclusivè, nec cursus causæ principalis aliter retardatur, nisi iudici de falsitate ante expeditionem causæ constiterit; & tunc executio fieri debet cum cautione de restituendo &c. Ricc. in Collec. decis. 409. par. 2. ubi etiam dicit, quod non impeditur civilis, quando utraque causa posset per se stare. Quare si debitum confessus dicat instrumentum falsum propter fideiussorem, vel aliud, quod non debuit inscribi, salua executione criminis ad solutionem compellitur l. 2. ubi glos. C. ad l. Corn. de Fals. ide m dicendum, quando actio criminalis esset exercenda contra tertium, & non contra colligantem ita ut non faceret præiudicium civili, tunc enim civilis non impeditur, ut d. Ricc. in d. Collec. dec. 409. par. 2.

SUMMARYM.

- 1 Periurium an sit mixti fori.
- 2 Homicidio spontè commissõ comparatur.
- 3 Iurans solvere vsuras an teneatur illas solvere.

tur illas solvere.

- 4 Qua pœna periurus puniatur.
- 5 Clericus testes subornans quapœna afficiatur.
- 6 Quando cesset periurij pœna.

C A P. XXVII.

De Periurio.

Periurium esse mixti fori constat ex cap. prædicandum 22. q. 1. l. de periurio ff. de Crim. stellion. & ita tenet Ricc. in Collec. decis. 265. p. 2. Guid. Pap. decis. 178. nu. 2. Bellett. in Disq. cleric. tit. de favor. cleric. real. §. 4. n. 128. quamvis alij asserant, huiusmodi crimen ab ecclesiastico tantum Iudice esse puniendum, quorum sententiam communem dicit E. Suar. relatus in Syntag. opin. comm. tit. de Periur. cap. 3. vers. Periurium.

Hoc autem scelus adeò execrabile est, ut homicidio spontè commissõ comparatur in d. cap. prædicandum: quid enim detestabilius, quam super falsa re in testè vocare Deum ipsum, qui est Veritas infinita. Vide Hieremias cap. 4. iurabis, inquit, vivit Dominus in veritate, & in iudicio, & in iustitia; nam si iuramentum caret veritate, dicitur periurium, quod nihil aliud est, quam mendacium iuramento firmatum Clar. in §. periurium in princip. si caret iudicio, dicitur incautum; si caret iustitia, dicitur iniquum, ut tradunt DD. communiter. Quapropter non est

seruandum iuramentum, quod versatur circa rem iniustam, aut illicitam, nec iurans in tali casu indiget dispensatione cap. quanto capitulo & si Christus de Iureiur.

3 Nec obstat cap. debitores eod. tit. vbi expressè cauetur, quod iurās soluere vsuras, quæ prohibite sunt de iure Diuino, & humano, cogendus est Domino reddere iuramentum: Respondent enim Doctores, propterea id fieri, quia soluere vsuras in tali casu non est peccatum: alias enim non posset compelli, sed tantum peccat qui recipit, ita glos. in d. cap. debitores Nau. cap. 23. num. 103. & alij.

4 De iure civili periurus diuersimodè punitur: testis enim falsum deponēs in causa publici iudicij, & capitalis, pœna mortis punitur l. 1. §. præterea ff. ad l. Corn. de Sicar: glos. in cap. Rex debet ver. & peierantes 23. q. 5 in alia verò causa, tenetur pœna falsi l. 1. ff. ad l. Cor. de fals. glos. in d. l. 1. §. præterea ver. publico iudicio: quod procedit, siue sit sequuta condemnatio contra eum, contra quem falsum deponit, siue non glos. in cap. falsidicus ver. Iudici de Crim. fals. Guid. Pap. dec. 44. num. 1. ita illi duo senes, qui falsò deposuerunt, Susānam in adulterio à se fuisse deprehensam, damnati fuerunt vltimo supplicio Daniel. cap. 13. si verò falsum deponit ad defensionem alterius, pœna extraordinaria punitur Clar. in §. falsum ver. testis qui falsum Ricc. in Prax. for. eccles. par. 2. ref. 216. sed si iuramentum proferatur ad deceptionem alicu-

ius, punitur pœna stellionatus l. de periurio, vbi Bart. ff. de Crimin. Stellion.

Et hæc quidem procedunt in iuramento assertorio, scilicet, quando quis asserit aliquid de præterito, vel de præsentis, vt d. Boff. in tit. de Periur. num. 1: sed si quis periurium commiserit in iuramento promissorio, per quod aliquid de futuro in contractibus promittitur, tunc fuitibus castigatur l. si duo Patroni §. fin. de Iureiur. & infamia notatur l. si quis maior. C. de Transact. glos. in d. c. Rex debet ver. & peierantes Guid. Pap. dec. 178. nu. 4. etiamsi fuerit emendatus per pœnitentiam cap. testimonium de Testib. Ricc. in Collect. decis. 2239. par. 6. quæ quidem infamia in tali casu ipso iure incurritur glos. in l. Lucius in ver. debeant ff. de His qui not. infam. Clar. in §. Periurium in princ. & alij communiter; quod intellige, si iurat illi, cum quo contraxit, vt d. Bart. in d. l. Lucius num. 2. Sylu. in ver. periurium nu. 6. Alij tamen Doctores asserunt, quod propter periurium in contractibus infamia non contrahitur, sed solum in iudicijs, vt d. glos. in cap. quicumque 6. q. 1. & alij, & ita videtur practicari.

Obserua tamen, quod non dicitur periurus debitor, qui promisit, & iurauit certo die pecuniam prestare, & deinde post dictum diem ad omnem ipsius creditoris requisitionem, si non fuerit postea requisitus, vt d. Ricc. in Collect. dec. 2240. par. 6.

Periurus verò in iuramento assertorio,

fertorio non efficitur infamis ipso iure, sed solum per sententiam *S. Thom. 2. 2. q. 98. art. 3. ad 3. Bart. loco cit. Graff. par. 2. lib. 2. cap. 11. n. 11. & est communis opinio*, quod procedit etiam de iure canonico, *ut post Pan. dicit Sylu. loco cit.*

Similiter tam de iure civili, quam canonico omnis periurus repellitur à testimonio, etiam si fuerit emendatus *cap. testimoniū, ubi glos. ver. periurij, & DD. de Testib. glos. in d. l. Lucius ver. debeant, & est communis opinio*. Vnde periurus in vno articulo repellitur in omnibus, & si peierauerit in vna causa, nec in altera probat *Ricc. in Prax. for. Eccles. par. 3. ref. 250. ubi etiam dicit, quod nec per torturam purgari potest periurium ad hoc, vt Periurus fidem facere possit: quod intellige in periurio ratione deficientis veritatis, non ratione deficientis iustitiæ, vel iudicij: quia si iuramentum esset temerarium & illicitum, ex hoc non repellitur à testimonio cap. vlt. de Testib. cogen. Clar. in § periurium vers. repellit, & alij communiter*.

Item in iudicio non est audiendus *l. si quis maior C. de Transact. 5 cap. paruuli, ubi glos. in ver. causa 22. q. 5. dummodò pars istam exceptionem opponat; nam si non contradicat, processus tenet Rot. in Hispalen: coadiutorie 13. Martij 1615. coram Vbaldo, quam refert Ricc. in Collect. dec. 2239. par. 6. & dec. 2814. par. 7. non tamen repellitur ab excipiendo, sicut nec excommunicatus Rot.*

coram Greg. dec. 64. n. 3.

Præterea de iure canonico propter huiusmodi crimen imponitur pœnitentia non minor, quàm pro homicidio; & si huiusmodi pœnitentiam agere noluerit, excommunicatur *d. cap. predicandū 22. q. 1. vel pœna arbitraria puniatur Laymān: in Theol. mor: lib: 4. tr. 3. cap. 14. n. 12. vers. neque obstat.*

Item periuro non est concedenda absolutio à iuramento *Caualean. dec. 9. Magon. dec. 119. quos refert, & sequitur Ricc. in Collect. dec. 265. par. 2.*

Clericus verò priuari potest beneficio; non tamen est ipso iure priuatus *c. querelā de Iurciur. & hæc est magis cōmunis opinio, vt d. Clar. in § periurium vers. ita Clericus: & si talis clericus intituatur in aliquo beneficio, non valet institutio ipso iure Sylu. in ver. periurium num. 4. & hoc verū est, quando ob illud periurium effectus est infamis Clar. loco cit. & alij communiter: quia infamibus portæ dignitatis patere non debent l. 2. C. de Dignit. lib. 12. cap. inter dicitos de Excess. Pr. glat. glos. in d. cap. querelam ver. periury irretiti.*

5 Similiter si clericus testes subornauerit, beneficio priuari poterit, *idem Ricc. in Prax. for. Eccles. par. 3. ref. 301. ubi etiam notat, quod subornatio in hoc casu probari debet plenè, & concludenter, & per alios testes, quam per eos, qui dicunt, se fuisse corruptos; nam dum fatentur, se corruptos dixisse falsum, ostendunt se esse periuros, & falsarios ide-*

ideoque eis non creditur *c. sicut nobis & cap. testimoniū de Testib.*

6 Excusatur tamen periurus a pœna periurij, si probauerit, periurium fuisse commissum sine dolo *Boss. in tit. de Periur. n. 5. & alij communiter*: aut si tale periurium nemini præiudicauit, nec poterat præiudicare *glos. communiter recepta in cap. quicumque ver. recipiatur 6. q. 1. Clar. in § periurium vers. potest etiam*, vel si propter paupertatem iuramentam obseruare nequeat, etiamsi culpa sua in paupertatem inciderit *Ricc. in Collect. dec. 2239 par. 6.*

Sunt etiam alij casus, in quibus periurium non punitur in foro contentioso, sed solum Deum habet vitorem, videlicet, si reus in ipso examine falsam dicat *Marrant. de ord. Iudic. p. 6. tit. de Interrogat. num. 9. & tit. de Postion. n. 17. & ita practicari dicit Boss. tit. de Periur. num. 3. Loccatelli. de Quæst. iudic. in sp. 3. n. 41. & in sp. 5. num. 274.* sed si conuincatur de periurio, erit tale mendacium contra eum sufficiens indicium ad torturam *Clar. in § fin. q. 45. vers. quid ergo.*

Secundò quando defertur in iudicio iuramentum litis decisium, non potest pars iurans de periurio iudicialiter puniri *Bart. in l. de periurio ff. de Crim. steliō. ubi dicit ita intelligendam esse textum in lex. C. de Reb. credit. Boss. loco cit. n. 1. Ricc. in Prax. for. Eccles. par. 3. ref. 247. Clar. in d. § periurium vers. ult. & alij communiter.*

Tertiò nō punitur periurus in

iuramento calumniæ, vel in responsione ad positiones *Ricc. in Prax. ut supra par. 3. ref. 247.*

Limita, quando de periurio constaret per partis cōfessionem, vel ex actis per euidentem probationem: quia tunc peierans tam in iuramento litis decisio, quam in iuramento calumniæ, vel in respondendo positionibus extra ordinem punitur, *idem Ricc. loco cit. d. ref. 247.*

S V M M A R I V M:

- 1 Crimen sodomia est mixti fori.
- 2 Sodomita qualiter puniantur de iure ciuili, & canonico.
- 3 An stuprum passus faciat indicium ad torturam.
- 4 Quando incurvatur pœna ordinaria huius delicti.
- 5 Holi de consuetudine totius mundi non punitur conatus. limitatur num. 6.
- 7 Quando censeatur hoc delictum proxime attentatum.
- 8 Inquisitores ex privilegio contra sodomitas procedunt.
- 9 Clericus committens huiusmodi delictum an teneatur statim dimittere beneficia.
- 10 Quando pœna à Pio V. contra Clericos sodomitas inflicta locum habeant.
- 11 An credatur puero dicenti, se de hoc crimine fuisse attentatum.
- 12 An stuprum passus eadem, qua agentes, pœna plectantur.
- 13 An pueri subijciantur supradictis pœnis.
- 14 Mulieres hoc crimen perpetrantes quando mitius puniantur.

CAP.